

PM Rotel I (Dnr KS 2020/1663)

En samlad djurhälsoreglering (SOU 2020:62)

Remiss från Näringsdepartementet

Remisstid den 1 mars 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Regeringen beslutade den 6 december 2018 att tillkalla en särskild utredare med uppdraget att göra en översyn av lagstiftningen på djurhälsoområdet, i syfte att anpassa lagstiftningen till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), dir. 2018:111.

Syftet med översynen är att anpassa den nya svenska lagstiftningen till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (EU:s djurhälsoförordning) samt andra nya EU-rättsakter. Utöver detta syftar översynen till att skapa en modern och sammanhållen lagstiftning som säkerställer ett gott smittskydd. Lagstiftningen ska även tillvarata djurskyddsintressen, folkhälso- och miljöintressen samt produktionsekonomiska intressen.

Stockholms stad har fått remissen för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret är positiva till ambitionerna med en samlad djurhälsoreglering inom EU och menar att Stockholms stad inte är en större aktör i sammanhanget.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden påtalar att kommunen berörs lite av den nya lagstiftningen och har inga synpunkter på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd föreslår att Stockholms stad tar fram riktlinjer för djurhållning för att tydliggöra den nya lagstiftningens ökade krav på djurhållare med anknytning till stadens styrdokument.

Skärholmens stadsdelsnämnd bedömer att lagstiftningen är övergripande

och saknar sakkunskapen i ämnet för att kunna svara väl underbyggt.

Östermalms stadsdelsnämnd är positiv till en ny djurhälsoreglering som tar till vara på olika intressen, en samlad lagstiftning tydliggör exempelvis ansvarsfrågan.

Mina synpunkter

Det gemensamma arbetet i den Europeiska unionen kräver vanligen en harmoniserad lagstiftning. Att Sverige nu gör sin del i detta arbete efter en genomlysning av befintliga lagar och förhållningssätt är välkommet. Den statliga utredningen belyser bland annat den under det gångna året och fortsatt aktuella frågan om smittor som sprids mellan djur eller mellan djur och människor. Utredningen syftar bland annat till att tydliggöra hur smittor kopplat till djurhållning övervakas och motverkas i Sverige. Utöver syftet att harmonisera den svenska lagstiftningen med förordningen från Europaparlamentet är det positivt att skapa en modern och sammanhållen lagstiftning som säkerställer djurskyddsintressen, folkhälso- och miljöintressen samt produktionsekonomiska intressen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 17 mars 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. En Samlad Djurhälsoreglering SOU 2020:62 del 1
3. En Samlad Djurhälsoreglering SOU 2020:62 del 2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Kontorets svar och djurskyddslagstiftning ger vid handen att största delen av tillsyn ligger på Jordbruksverket och Länsstyrelsen.

I avseende objektburen smitta citat:

” För miljöförvaltningens del hanteras djurhälsofrågorna främst vid objektburen smitta. Enligt 9 kap. 15 § miljöbalken ska kommunen vid misstanke om att ett sällskapsdjur som innehas av privatperson bär på en allvarlig smittsam sjukdom som kan överföras till människor omedelbart vidta de åtgärder som behövs för att spåra smittan och undanröja risken för smittspridning. Med sällskapsdjur avses i första hand djur som hålls i människans bostad. Med allvarlig smittsam sjukdom menas enligt förarbetena exempelvis vissa av de smittsamma sjukdomar som i smittskyddslagen betecknas som allmänfarliga sjukdomar.”

Här anser Vänsterpartiet att det finns en möjlighet att ta ett större informationsansvar och upplysningsansvar till medborgare i allmänhet. Till exempel en årlig kampanj som sammanfaller med semestertider om hur viktigt det är att inte handla djur av okända och

otydliga försäljare av djur. Det är en viktig upplysning att förstå att du som individ kan göra större skillnad genom att avstå från ett valpköp och istället ge polisen tips om att hälsofarlig och kriminell verksamhet döljer sig bakom det till synes trevliga husdjuret. Vuxna, barn, familjer och ensamboende dras till utbudet av fyr- och tvåbenta potentiella hushållsmedlemmar, inte minst har det behovet fått uppsving i pandemitider. Att skydda och hjälpa kan innebära att invänta ett bättre tillfälle och en seriös uppfödare. På så vis kan vi sätta fokus på djurskydd och ta vårt ansvar på ett upplysande och humant sätt.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed och Sara Stenudd (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) enligt följande.

Syftet med översynen anges vara att anpassa lagstiftningen till EUs djurhälsöförordning och att få en sammanhållen lagstiftning med tydlig systematik. Feministiskt initiativ är positiva till att en sådan här genomlysning genomförs och att en djurhälsolag och djurhälsöförordning införs. Det är en omfattande utredning med många förslag som vi inte särskilt kommer att gå in på. Dock har vi två synpunkter som vi vill lyfta.

Sverige har genom internationella åtaganden förpliktigt sig till att det samiska traditionella levnadssättet möjliggörs. När Feministiskt initiativ var med och styrde i Stockholm så initierade vi även att staden skulle bli samiskt förvaltningsområde. Detta stärker ytterligare ansvaret för att säkra att den samiska kulturen stärks och utvecklas. Renskötsel är en bärande del av samisk kultur och det är viktigt att detta tas i beaktning vid nya lagstiftningar. Det hade därför varit önskvärt att involvera företrädare av renskötsel för att göra dem delaktiga i utarbetandet av förslaget. Då detta inte har gjorts saknas den kompetens som skulle kunna formulerat förslaget på ett sätt som också tar samiska intressen i beaktning.

Vidare så er vi att den nya lagen kommer att ha effekter på hur lagen kommer att se på ”frihet från onödigt lidande”. Vi hoppas att detta fortsatt kommer att efterlevas och gälla för alla djurarter. Vi hade också önskat att det gjorts en tydligare analys av vilka konsekvenser dessa nya förslag kommer att få utifrån ett djurskyddsperspektiv

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen beslutade den 6 december 2018 att tillkalla en särskild utredare med uppdraget att göra en översyn av lagstiftningen på djurhälsoområdet, i syfte att anpassa lagstiftningen till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), dir. 2018:111.

Med djurhälsa avses i detta sammanhang förebyggande och bekämpning av överförbara djursjukdomar. Med överförbara djursjukdomar avses även sådana smittämnen som inte ger upphov till sjukdomssymtom hos djur men som kan överföras till människor och orsaka sjukdom.

Hur smittor som sprids mellan djur eller mellan djur och människor ska övervakas och bekämpas regleras i Sverige i dag i ett flertal lagar och tillhörande förordningar och myndighetsföreskrifter, bl.a. epizootilagen (1999:657), lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m., zoonoslagen (1999:658), bisjukdomslagen (1974:211) och lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. samt i förordningar som beslutats med stöd av dessa lagar. När det gäller vilda vattenlevande djur och vattenbruksdjur finns särskilda bestämmelser om djurhälsa i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen och i myndighetsföreskrifter från Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten. Det finns också vissa bestämmelser i jaktlagstiftningen och Naturvårdsverkets föreskrifter där det uppställs smittskyddskrav avseende vilthägn. Bestämmelser om smittskyddskrav vid in- och utförsel av djur och djurprodukter finns i förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m. och förordningen (1994:542) om utförsel av levande djur m.m., som antagits med stöd av lagen (1975:85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor. Med stöd av bemyndiganden i ovanstående förordningar har Jordbruksverket beslutat om föreskrifter med detaljerade bestämmelser om övervakning, förebyggande och bekämpning av smittsamma djursjukdomar samt om in- och utförselkrav för levande djur och djurprodukter.

Dagens lagstiftning har flera mål, bl.a. att förhindra risker för människors hälsa, att upprätthålla en hållbar djurproduktion, att skydda lantbruksnäringens ekonomi, att förhindra djurlidande och att skydda vilda djurpopulationer från smitta som kan skada bestånden. Det finns också en växande medvetenhet om riskerna för antibiotikaresistens och om behovet av att upprätthålla en god djurhälsa med en låg antibiotikaanvändning.

Syftet med översynen är att anpassa den nya svenska lagstiftningen till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (EU:s djurhälsoförordning) samt andra nya EU-rättsakter. Utöver detta syftar översynen till att skapa en modern och sammanhållen lagstiftning som säkerställer ett gott smittskydd. Lagstiftningen ska även tillvarata djurskyddsintressen, folkhälso- och miljöintressen samt produktionsekonomiska intressen.

Enligt utredningen har förslagen begränsade konsekvenser för såväl enskilda som myndigheter. De myndigheter som ska tillämpa EU:s djurhälsoförordning, den nya djurhälsolagen och de föreskrifter som meddelas med stöd av lagen är främst

Jordbruksverket och länsstyrelserna men även bl.a. Statens veterinärmedicinska anstalt, Tullverket och Livsmedelsverket. Vidare berörs bitillsynsmän samt i viss mån även privatpersoner och företag. Utredningen bedömer att det inte finns några konsekvenser för det kommunala självstyret.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 februari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till ambitionerna med att en ny samlad djurhälsoreglering inom EU ska implementeras i nationell lagstiftning och tillsyn. Stadsledningskontoret delar bedömningen att det leder till ett samlat ansvar på färre aktörer och en mer samlad systematik i regelverk för att förebygga och bekämpa djursjukdomar som kan överföras till djur och människor.

Stockholms stad är emellertid ingen större aktör i sammanhanget. Vidare berörs kommunerna generellt väldigt lite av den nya lagstiftningen då det främst är Jordbruksverket och länsstyrelserna som ska tillämpa den.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 februari 2021 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna detta tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss.

Särskilt uttalande gjordes av Denis Butros m.fl. (V), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 januari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunerna berörs generellt väldigt lite av den nya lagstiftningen då det främst är Jordbruksverket och länsstyrelserna som ska tillämpa den. Stockholms kommun berörs i ännu mindre grad då till exempel de flesta av sjukdomarna i epizootilagstiftningen gäller produktionsdjur inom jordbruket.

För miljöförvaltningens del hanteras djurhälsofrågorna främst vid objektburen smitta. Enligt 9 kap. 15 § miljöbalken ska kommunen vid misstanke om att ett sällskapsdjur som innehåller av privatperson bär på en allvarlig smittsam sjukdom som kan överföras till människor omedelbart vidta de åtgärder som behövs för att spåra smittan och undanröja risken för smittspridning. Med sällskapsdjur avses i första hand djur som hålls i människans bostad. Med allvarlig smittsam sjukdom menas enligt förarbetena exempelvis vissa av de smittsamma sjukdomar som i smittskyddslagen betecknas som allmänfarliga sjukdomar.

Bestämmelserna om kommunernas ansvar enligt miljöbalken för utredning och bekämpande av smitta eller sjukdom hos sällskapsdjur gäller inte om åtgärder vidtas enligt

provtagningslagen, epizootilagen eller zoonoslagen. Det vill säga de lagar som kommer att ingå i den nya djurhälsolagen.

När det gäller 9 kap. 15 § miljöbalken föreslås i utredningen inga förändringar i sak, bara införande av hänvisning till den nya lagstiftningen och borttagande av hänvisningar till nu gällande bestämmelser.

Miljöförvaltningen har inga synpunkter på kommunstyrelsens remiss.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 februari 2021 följande.

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen *En samlad djurhälsoreglering*.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 februari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till en ny reglering gällande djurhälsa för att säkerställa ett sunt smittskydd och en förbättrad folkhälsa. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning välkomnar även en djurhälsolagstiftning som arbetar med djurskydd.

Genom en ny djurhälsolagstiftning ser förvaltningen en möjlighet till tydligare ansvar och ett ökat arbete mot en hållbar miljö.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att Enskede-Årsta-Vantör har en viss djurhållning. Förvaltningen har några djur inom social omsorg barn och unga som klassificeras som djurhållning. Verksamhetens djur finns på Bandängens parklek och består av bland annat får och höns.

Eftersom alla som håller djur har ett ansvar för att minimera risker för smittspridning fastställer förvaltningen att detta ansvar gäller Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning.

Djurhållare som inte håller sällskapsdjur, vilket Bandängens parkleks djur inte definieras som, har en skyldighet att vidta biosäkerhetsåtgärder samt ha kunskap om djursjukdomar, biosäkerhet samt samspelet mellan djurhälsa, djurskydd och människors hälsa. Biosäkerhet definieras av utredningen som ”åtgärder för att minska risken för att sjukdomar sprids”.

Förvaltningen fastslår att Enskede-Årsta-Vantörs förvaltning kommer behöva anpassa sig till den nya EU förordningen genom att vidta flertalet åtgärder kring bland annat djursjukdomar, biosäkerhet samt samspelet mellan djurhälsa och människors hälsa. Därför föreslår förvaltningen en vidare intern utredning. På så sätt kan förvaltningen fastställa att kontrollen över djurhållningen på Bandängens parklek överensstämmer med den nya lagstiftningen som börjar tillämpas den 21 april 2021.

Förvaltningen föreslår även att Stockholms stad tar fram riktlinjer för djurhållning inom kommunen för att tydliggöra den nya lagstiftningen och de ökade kraven på djurhållare med anknytning till stadens styrdokument. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning föreslår att riktlinjerna tas fram gemensamt med Stockholms stadsdelsförvaltningar samt i samarbete med miljöförvaltningen. Även smittskydd Stockholm föreslås delta i samarbetet i den mån det är möjligt utifrån rådande läge.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 februari 2021 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 januari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen gör bedömningen att författningsförslaget om en samlad djurhållningsreglering är av mer övergripande karaktär. Förvaltningen anser sig heller inte ha tillräcklig sakkunskap i ämnet för att kunna svara på remissen på ett väl underbyggt sätt till skillnad från exempelvis miljöförvaltningen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 februari 2021 följande.

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 januari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Östermalms stadsdelsförvaltning ansvarar inte för någon djurhållning. Förvaltningen är dock positiv till en ny djurhållningsreglering som ska säkerställa ett gott smittskydd och därmed tillvarata djurskydds- folkhälso- och miljöintressen. En samlad mer modern lagstiftning innebär även mer tydlighet, exempelvis vad gäller ansvarsfrågan inom området.

Reservationer m.m.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Denis Butros m.fl. (V) enligt följande.

Förvaltningens svar och djurskyddslagstiftning ger vid handen att största delen av tillsyn ligger på Jordbruksverket och Länsstyrelsen.

I avseende objektburen smitta citat:

” För miljöförvaltningens del hanteras djurhälsoproblem främst vid objektburen smitta.

Enligt 9 kap. 15 § miljöbalken ska kommunen vid misstanke om att ett sällskapsdjur som innehålls av privatperson bär på en allvarlig smittsam sjukdom som kan överföras till människor omedelbart vidta de åtgärder som behövs för att spåra smittan och undanröja risken för smittspridning. Med sällskapsdjur avses i första hand djur som hålls i människans bostad. Med allvarlig smittsam sjukdom menas enligt förarbetena exempelvis vissa av de smittsamma sjukdomar som i smittskyddslagen betecknas som allmänfarliga sjukdomar.”

Här anser Vänsterpartiet att det finns en möjlighet att ta ett större informationsansvar och upplysningsansvar till medborgare i allmänhet. Till exempel en årlig kampanj som sammanfaller med semestertider om hur viktigt det är att inte handla djur av okända och otydliga försäljare av djur. Det är en viktig upplysning att förstå att du som individ kan göra större skillnad genom att avstå från ett valpköp och istället ge polisen tips om att hälsofarlig och kriminell verksamhet döljer sig bakom det till synes trevliga husdjuret. Vuxna, barn, familjer och ensamboende dras till utbudet av fyr- och tvåbenta potentiella hushållsmedlemmar, inte minst har det behovet fått uppsving i pandemitider. Att skydda och hjälpa kan innebära att invänta ett bättre tillfälle och en seriös uppfödare. På så vis kan vi sätta fokus på djurskydd och ta vårt ansvar på ett upplysande och humant sätt.